

Inspectie: Gedwongen zorg in 2021 in beeld

Geplaatst op 20 juni 2022

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) ziet erop toe dat zorgaanbieders terughoudend en zorgvuldig omgaan met dwang in de zorg. Met haar toezicht wil de inspectie bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van de Wet verplichte ggz (Wvvggz) en de Wet zorg en dwang (Wzd): versterking van de rechtspositie van cliënten, vermindering van dwang in de zorg en stimuleren van de kwaliteit van de (gedwongen) zorg. Sinds 1 januari 2020 zijn beide wetten van kracht en ontvangt de inspectie informatie van onder andere zorgaanbieders over de uitvoering hiervan. Vorige week deelde de inspectie haar eerste bevindingen op basis van deze informatie.

Afgelopen najaar onderzocht de inspectie hoe het gesteld is met dwang in de zorg na twee jaar sinds de nieuwe wetten er zijn, en bracht een rapport daarover

uit. Lees meer over dit uitgebreide rapport in dit bericht: [Inspectie: dwang in de zorg moet zorgvuldiger](#)

Gedwongen zorg in 2021 in beeld

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) heeft toezicht op de naleving van de Wet verplichte zorg (Wvz) en de Wet dwang ZG (WdZ). Deze wetten zijn bedoeld om te voorkomen dat mensen met een ernstige psychische aandoening of een ernstige verslaving zichzelf of anderen schade toebrengen. Het kan noodzakelijk zijn om mensen met deze aandoeningen te dwingen tot het nemen van maatregelen om zichzelf of anderen te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het gebruik van medicijnen, het gebruik van een veiligheidsplan of het gebruik van een veiligheidsplan met dwang tot het nemen van maatregelen om zichzelf of anderen te beschermen.

4. Hulpgeven en signalen van zorgvrij, in het Landelijk Hulpnet (LH) en de GGD.

Op basis van de tot nu toe aangeboden gegevens kan de Inspectie de komende maanden nog meer informatie krijgen. Het is belangrijk dat de Inspectie de komende maanden nog meer informatie krijgt over de situatie van mensen met een ernstige psychische aandoening of een ernstige verslaving. Het is belangrijk dat de Inspectie de komende maanden nog meer informatie krijgt over de situatie van mensen met een ernstige psychische aandoening of een ernstige verslaving. Het is belangrijk dat de Inspectie de komende maanden nog meer informatie krijgt over de situatie van mensen met een ernstige psychische aandoening of een ernstige verslaving.

Gedwongen zorg in 2021 in beeld

Vorige week publiceerde de inspectie een eerste analyse van de informatie die zij van zorgaanbieders in 2021 ontvingen. Hiermee laat de inspectie zien hoe zorgaanbieders in de praktijk zijn omgegaan met verplichte en onvrijwillige zorg. Deze publicatie gaat in op klachten, crisissituaties, meldingen en signalen. Ook is er een voorzichtige vergelijking met de cijfers van 2020. Hieronder lees je een aantal fragmenten. Download de volledige publicatie: [‘Gedwongen zorg in 2021 in beeld’](#).

Meest geregisteerde vormen van verplichte zorg (Wvggz)

- **Het toedienen van medicijnen.** De betrokkene krijgt onder dwang medicijnen toegediend.
- **Opname in een accommodatie.** De betrokkene wordt verplicht opgenomen in een instelling voor geestelijke gezondheidszorg. Het is mogelijk dat hij de instelling of de behandelafdeling dan niet meer zelfstandig mag verlaten.
- **Insluiting in eigen kamer.** De betrokkene wordt in zijn kamer ingesloten.
- **Plaatsing op een gesloten afdeling.** De betrokkene moet op een gesloten afdeling of achter een gesloten voordeur blijven, of altijd toestemming vragen om naar buiten te mogen.

Meest geregisteerde vormen van zorg met dwang (Wzd)

De registraties die de inspectie ontving gaan voor het overgrote deel mensen die langere tijd onvrijwillige zorg ontvangen. Het gaat hierbij veelal om mensen die zorg onder dwang krijgen op hun woonzorglocatie. Een heel klein deel van registraties betreft zorg met dwang in ambulante setting.

- **Fysieke fixatie.** De betrokkene wordt tijdelijk vastgepakt en vastgehouden, bijvoorbeeld om een onwenselijke situatie te voorkomen.
- **Insluiting in eigen kamer.** De betrokkene wordt in zijn kamer ingesloten.
- **Overige beperkingen eigen leven in te richten.** De betrokkene moet iets onvrijwillig doen of juist laten. Bijvoorbeeld: hij/zij mag zijn/haar telefoon, internet of bepaalde sociale media niet of beperkt gebruiken.
- **Overige beperkingen van bewegingsvrijheid.** Beperking in de bewegingsvrijheid om te gaan en

staan waar de betrokkene wil binnen een gebouw. De betrokkene mag bijvoorbeeld niet zelfstandig naar buiten of mag 's nachts zijn eigen kamer niet verlaten.

- **Het toedienen van medicijnen.** De betrokkene krijgt onder dwang medicijnen toegediend. Zijn medicatie wordt bijvoorbeeld verdekt toegediend in de soep.

Voorkomen en afbouwen kan beter

In ongeveer de helft van de analyses beschrijven zorgaanbieders of en in hoeverre de ingezette interventies geleid hebben tot het voorkomen dan wel de afbouw van de toepassing van zorg met dwang. De inspectie ziet dat het de meeste zorgaanbieders nog niet lukt te beschrijven of naar aanleiding van de analyse verbetermaatregelen zijn genomen, met als doel de toepassing van onvrijwillige zorg af te bouwen.

Betrokkenheid cliëntenraden

De inspectie ontving van 402 zorgaanbieders de analyse over onvrijwillige zorg. De inspectie ziet bij zorgaanbieders van ouderenzorg dat cliëntenraden vaak betrokken zijn bij de analyse. Zorgaanbieders bespreken de gegevens met de cliëntenraden en trekken gezamenlijk met hen op om verbeteracties uit te zetten en te evalueren. In de gehandicaptenzorg worden cliëntenraden minder vaak betrokken.

Aan de slag met zorg met dwang:

Zorg met dwang is een ontzettend belangrijk thema. Nemen we vrijheid echt als vertrekpunt, en wat is vrijheid dan? Voor de een betekent vrijheid iets anders dan hoe de ander daaraan invulling geeft. Hoe snel sluipen er gewoontes of zelfs 'huisregels' in de dagelijkse gang van zaken, terwijl deze feitelijk de vrijheden van mensen beperken?

- [Bekijk de informatie van LOC voor cliëntenraden over de Wet zorg en dwang](#)
- Hoe zet je levensgeluk voorop in dilemma's rondom vrijheid en veiligheid, en in de uitvoering van de Wet zorg en dwang? Eerder publiceerden we daarover een [serie mini-documentaires 'Vrijheid, veiligheid en levensgeluk'](#).
- Binnen de beweging Radicale vernieuwing zorg – die LOC ondersteunt – startte afgelopen jaar het actieteam: "[Ruimte voor dementie](#)" om de deuren in verpleeghuizen weer te openen.

[Bekijk de informatie van LOC voor cliëntenraden over de Wet zorg en dwang en Wet verplichte ggz](#)

Meer informatie

- Op dwangindezorg.nl vind je algemene informatie over de Wet zorg en dwang en Wet verplichte ggz.
- [Inspectie: dwang in de zorg moet zorgvuldiger](#)
- [Cliëntvertrouwenspersonen Wet zorg en dwang blikken terug op 2021](#)
- [Patiëntvertrouwenspersonen voor de rechten van mensen](#)

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Wet medezeggenschap \(Wmcz\)](#), [Adviesonderwerpen van de cliëntenraad](#), [Vrijheid en veiligheid](#), [Rechten van mensen](#)